

YMPÄRIVUOROKAUTISEN HOIVAN PALVELUT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET

Hyväksytty	9.3.2021, § 39
Päivitetty	
Sijainti	https://www.nokiankaupunki.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihminen-palvelut/ymparivuorokautinen-hoiva/

Sisällys

YMPÄRIVUOROKAUTISEN HOIVAN PALVELUT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET	1
1. YMPÄRIVUOROKAUTINEN HOIVA	3
2. HAKEUTUMINEN YMPÄRIVUOROKAUTISEEN HOIVAAN	5
3. HAKEMUSTEN KÄSITTELY	5
4. HOIVAPALVELUIHIN SIIRTYMINEN	6
5. ASIAKASMAKSUJEN MÄÄRÄYTYMINEN	6
6. MAKSUALENNUS JA - VAPAUTUS	8
LIITE 1	10
LIITE 2	15

1. YMPÄRIVUOROKAUTINEN HOIVA

Nokian kaupunki tarjoaa ympärivuorokautisen hoivan palveluita ikääntyneille, jotka tarvitsevat runsaasti hoivaa ja apua ympäri vuorokauden. Hakeminen palveluihin tulee ajankohtaiseksi silloin, kun henkilön toimintakyky on laskenut niin paljon, että kotona asuminen ei onnistu runsaidenkaan kotiin vietävien palveluiden turvin.

Tehostetulla palveluasumisella tarkoitetaan tehostetun palveluasumisen yksikössä tarjottavaa asumista ja palveluja. Tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista (SHL 21 § 3 mom).

Tehostettua palveluasumista on mahdollisuus saada sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Jos henkilön toimintakyky on alentunut niin, ettei kevyemmissä asumisen muodoissa ole mahdollista runsaidenkaan tukitoimien osalta enää asua, hänellä on oikeus saada tehostettua palveluasumista. Palvelujen järjestäjä / viranomainen tekee päätöksen palvelun myöntämiseksi.

Tehostetun palveluasumisen myöntämisen edellytyksenä on, että

- Asiakkaalle on tehty sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilaisten moniammatillisesti tekemä palvelutarpeen arviointi yhteistyössä asiakkaan kanssa.
- Lääkäri on arvioinut tilanteen eikä toimintakyvyn paraneminen/ kuntoutuminen ole todennäköistä.
- Asiakas tarvitsee jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa/hoivaa, huolenpitoa ja/tai valvontaa säännöllisesti myös yöaikaan.
- Asiakas ei kykene fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja/tai sosiaalisen toimintakykynsä heikentymisen tai muiden syiden perusteella selviytymään nykyisessä tai tehostettua palveluasumista kevyemmässä asumismuodossa kotiin vietävien monipuolisten palvelujen, teknologisten ratkaisujen ja apuvälineiden turvin.
- Omaisten, yritysten ja vapaaehtoistyön palvelumahdollisuudet on kartoitettu.
- Kuntoutuksen keinot on kartoitettu.
- Asiakkaalla on muistisairauteen liittyvä suuri riski eksyä, eikä sitä voida estää hoitoon osallistuvien tai teknologisten laitteiden avulla.

Lisäksi arvioinnissa käytetään apuna RAI-toimintakykyarviointia. Asiakkaan tehostetun palveluasumisen tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja käytössä olevat

RAI-toimintakykymittarin arvot ovat ohjeellisia. RAI-toimintakykymittareista Maplen lisäksi vähintään kahden tulee täytyä.

Maple	5	(palveluluokka, 1-5)
ADLH	2	(arkisuoriutuminen, perustoiminnot, 0-6)
IADLCH	6	(arkisuoriutuminen, välinetoiminnot, 0-6)
CPS	3	(kognitiomittari, 0-6)

Lisäksi voidaan huomioida:

- Korkea DRS arvo, joka on asuinolosuhteilla / turvattomuuden ja yksinäisyyden poistamisella korjattavissa.
- Korkea ABS arvo, joka saattaa vaikuttaa asumispalvelupaikan valintaan.
- Muita toimintakykymittareita huomioidaan tarvittaessa, kuten MMSE, CERAD, GDS, MNA.

Ympäri vuorokautista hoitoa annetaan tehostetussa ja vaativassa tehostetussa palveluasumisessa. Ensisijaista ympärivuorokautiseen hoivaan nähden on kuitenkin aina riittävien apujen järjestäminen kotiin. Ympäri vuorokautisen hoidon tarvetta arvioitaessa tarkastellaan asiakkaan toimintakykyä sekä hoidon ja huolenpidon tarvetta. Esimerkiksi puutteelliset asumisolosuhteet eivät ole peruste ympärivuorokautisen hoivan palveluiden myöntämiselle.

Kotihoidon palveluja voi tiedustella asiakasohjauksesta, kun vanhuksen kotona selviytyminen on vaikeutunut. Kotihoito tukee ja auttaa asiakasta selviytymään kotona yhdessä läheisten kanssa. Kotihoidon tavoitteena on asiakkaan omatoimisuuden ja itsenäisyyden tukeminen. Lisäksi kotihoito pyrkii edistämään ja ylläpitämään asiakkaiden terveyttä sekä sosiaalisia kontakteja.

Tehostetulla palveluasumisella tarkoitetaan asumispalvelua, jossa hoitohenkilöstö on paikalla ympäri vuorokauden. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut (sosiaalihuoltolaki § 21). Tämän ohjeistuksen liitteessä yksi olevassa palvelukuvauksessa on kerrottu tarkemmin palvelun sisällöstä.

Tehostettu ja vaativa tehostettu palveluasuminen poikkeavat tosistaan siinä, että vaativassa tehostetussa palveluasumisessa asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan tarve on erittäin runsasta. Esimerkiksi asiakkaan fyysinen toimintakyky edellyttää kahden henkilön avustuksella tapahtuvaa hoitoa ja/tai asiakkaan muistisairauteen liittyvä valvonnan ja hoivan tarve on poikkeuksellisen suurta (esim. käytösoireet). Arvion eri palvelumuotojen soveltuvuudesta asiakkaan tarvitsemaan hoivaan tekee SAS-ryhmä (kts. s.4-5).

2. HAKEUTUMINEN YMPÄRIVUOROKAUTISEEN HOIVAAN

Kun hakeutuminen ympärivuorokautiseen hoivaan tulee ajankohtaiseksi, voi asiakas tai hänen läheisensä ottaa yhteyttä ikäihmisten palveluiden sosiaalityöntekijään, joka antaa lisätietoja ympärivuorokautisen hoivan palveluista sekä muista mahdollisesti tarpeellisista ja asiakkaalle hyödyllisistä palveluista. Myös ikäihmisten palveluiden asiakasohjaajat neuvovat asiakkaita sekä heidän läheisiään hakeutumisessa ympärivuorokautisen hoivan palveluihin. Asiakasohjaajan kanssa voi keskustella myös siitä, voidaanko kotiin saatavia palveluja vielä lisätä ennen ympärivuorokautiseen hoivaan hakeutumista.

Asiakas voi pyytää hakemuslomaketta ympärivuorokautiseen hoivaan ikäihmisten palveluiden asiakasohjauksesta tai sosiaalityöntekijältä. Hakemus palautetaan ikäihmisten palveluiden sosiaalityöntekijälle. Yhteystiedot löytyvät tämän ohjeistuksen lopusta. Hakemus on saatavilla myös Nokian kaupungin internet-sivuilta.

3. HAKEMUSTEN KÄSITTELY

Saapuneet hakemukset käsitellään SAS-työryhmässä (suunnittele-arvioi-sijoita). SAS-työryhmä selvittää ja arvioi asiakkaan kokonaistilanteen, tarvittavat palvelut ja määrittelee asiakkaalle parhaiten soveltuvan hoitopaikan. SAS-työryhmä tarkistaa, onko kotiin annettavia palveluja mahdollisuus lisätä ja näin mahdollistaa kotona asuminen. Työryhmän apuvälineenä on kotihoidon Rai-toimintakykyarvio, joka tehdään jokaiselle kotihoidon säännöllisistä asiakkaista. Moniammatilliseen SAS-työryhmään kuuluvat ikäihmisten palveluiden sosiaalityöntekijä, asiakasohjaajat, terveyskeskussairaalaan kotiutushoitaja, geriatrit, muistihoitaja sekä Vihnuskodin lyhytaikaishoidon yksiköiden vastaava sairaanhoitaja.

SAS-työryhmä arvioi jokaisen asiakkaan tilanteen yksilöllisesti sekä samalla tarkistaa, täyttääkö hakija ympärivuorokautisen hoivan myöntämisen perusteet. Jos hakemus vaatii lisäselvityksiä ja kartoitusta ennen päätöksen tekemistä, sovitaan kartoituskeinot työryhmän kokouksessa. Mikäli myöntämisperusteet täyttyvät, asiakas jää odottamaan hänelle sopivan paikan järjestymistä. Jos myöntämisperusteet sen sijaan eivät vielä täyty, tehdään hakemukselle kielteinen päätös. Hakemus voidaan kuitenkin käsitellä uudestaan tilanteen muuttuessa.

4. HOIVAPALVELUIHIN SIIRTYMINEN

SAS-työryhmän todettua asiakkaan täyttävän ympärivuorokautisen hoivan myöntämisperusteet, jää asiakas odottamaan sopivan paikan järjestymistä, mikäli sellaista ei ole hänelle välittömästi tarjota. Siihen asti selviytyminen kotona pyritään turvaamaan kotiin vietävillä palveluilla ja muilla kotihoitoa tukevilla palveluilla. Ympärivuorokautiseen hoivaan ei ole hakemusjärjestyksessä tehtyä jonoa, vaan vapaat paikat täytetään tarpeen ja harkinnan perusteella. Jokaiselle asiakkaalle pyritään järjestämään paikka juuri hänen tarpeisiinsa parhaiten vastaavasta yksiköstä.

Mikäli asiakas kieltäytyy tarjotusta hoitopaikasta ilman pätevää syytä, tulee hakemus ympärivuorokautiseen hoivaan tehdä uudelleen ja se käsitellään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain mukaisella tavalla. Mikäli hakija kieltäytyy vastaanottamasta tarjottua paikkaa, ympärivuorokautisen hoivan paikkaa ei voi odottaa terveyskeskussairaalassa tai muussa sairaalahoidossa, mikäli hoitoon ei ole enää lääketieteellistä perustetta.

Paikkojen täyttäminen tarpeen mukaan tarkoittaa myös sitä, että hakemuksia ei tarvitse lähettää ennakoon tulevaisuuden varalle. Paikat täytetään yksilöllisellä harkinnalla eikä hakemusjärjestyksessä. Ympärivuorokautisen hoivan paikan järjestymisen aikataulua ei ole mahdollista arvioida etukäteen, sillä se riippuu paikkojen vapautumisesta. Palveluita järjestetään sekä kaupungin omana toimintana että ostopalveluina.

5. ASIAKASMAKSUJEN MÄÄRÄYTYMINEN

Kunnallisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista palvelun käyttäjältä perittävistä asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa 734/1992 ja asetuksessa 912/1992. Lisäksi maksuihin vaikuttaa perusturvalautakunnan vuosittain vahvistamat asiakasmaksut.

Nokian kaupunki vastaa tehostetusta palveluasumisesta syntyvistä todellisista kustannuksista. Mikäli asiakas sijoitetaan ostopalveluna järjestettävään tehostetun palveluasumisen yksikköön, osoittaa kaupunki maksusitoumuksen kyseiselle yksikölle. Nokian kaupungin perimät asiakasmaksut määräytyvät samalla tavalla riippumatta siitä, onko asumispalvelupaikka Nokian kaupungin omassa yksikössä vai ostopalveluna hankittavassa palveluasumisyksikössä.

Nokian kaupunki perii asiakkaalta tulojen mukaan määräytyvän kotihoidon asiakasmaksun. Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksu rinnastetaan kotihoidon maksimiapuihin. Asiakasmaksu lasketaan asiakkaan bruttotuloista. Tuloina huomioidaan verolliset ja verottomat tulot sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) ja asetuksessa (912/1992) säädetyllä tavalla. Yhden henkilön asiakasmaksu on 35% tulorajan ylittävältä osuudelta. Tuloraja yhden henkilön taloudessa on 588 euroa (2021). Hoitomaksun lisäksi asiakkaalta peritään erillinen ateriamaksu, jonka suuruus on 14,00 euroa/hoitovrk (2021).

Tehostetun palveluasumisen maksua määriteltäessä huomioidaan vähennyksenä:

- Eläketuloon kohdistuva ulosmittaus, johon asiakas ei voi vaikuttaa
- Edunvalvontapalkkio, jos asiakkaalla on säästöjä alle 3000 euroa tai verotettava omaisuus on alle 20 000 euroa

Entisen vakinaisen asunnon menot voidaan ottaa huomioon järjestelyajaksi enintään kuusi (6) kuukautta sosiaalityöntekijän päätöksen mukaisesti, jos se on asiakkaan tai hänen puolisonsa taloudellisen tilanteen vuoksi perusteltua. Asumismenoja ei oteta huomioon, jos asiakkaalla on säästöjä vähintään 3000 euroa.

Asumispalvelun järjestäjä voi periä asiakkaalta myös erillisen pyykkimaksun, mikäli asiakkaan pyykki pestään yksikössä. Tehostetussa ja vaativassa tehostetussa palveluasumisessa asiakas vastaa itse myös lääkekuluistaan, terveydenhoitokuluistaan sekä hoitotarvikekuluistaan (pois lukien asiakkaalle maksuttomat hoitotarvikejakelun piiriin kuuluvat tarvikkeet, esimerkiksi vaipat tai diabeteksen hoitoon liittyvät tarvikkeet).

Asiakas maksaa asunnostaan vuokran suoraan palveluntuottajalle. Asunnon vuokraan asiakkaalla on mahdollisuus hakea Kelan asumistukea. Lisäksi tehostetussa palveluasumisessa asuvalla on hoidon, palveluiden ja erityiskustannusten korvaamiseksi mahdollisuus hakea Kelan maksamaa eläkettä saavan hoitotukea. Eläkettä saavan hoitotuki on suuruudeltaan 71,48-329,27 euroa (2021) kustannuksista ja hoidon tarpeesta riippuen. Myös lääkemenoihin on mahdollista saada Kela-korvausta. Korvausoikeus haetaan Kelasta lääkärinlausunnolla.

Esimerkkilaskelma tehostetussa palveluasumisessa asuvalle:

Asukkaan bruttotulot 1300 €/kk, josta määritellään asiakasmaksut (sisältää hoitotuen, mutta ei asumistukea, koska sitä ei oteta huomioon asiakasmaksuja määrättäessä)

- Kotihoidon maksu 249,20 €/kk $((1300 \text{ €/kk} - 588 \text{ €}) \times 0,35)$

- Ateriamaksu 427 € (14 €/vrk, keskiarvo 30,5 pvää/kk)
- Pyykkimaksu 20 €/kk (Nokian kaupungin yksiköt)
- Nokian kaupungin perimät maksut yhteensä 696,20 €/kk

6. MAKSUALENNUS JA - VAPAUTUS

Asiakkaan/omaisen pitää hakea harkinnanvaraista maksun alennusta tai vapautusta ikäihmisten palveluiden sosiaalityöntekijältä, joka tekee harkinnanvaraisesta maksualentamisesta tai maksuvapautuksesta päätöksen.

Tehostetussa palveluasumisessa asuvalle ei ole laissa säädettyä niin sanottua käyttövaraa eli rahasummaa, joka pitäisi jäädä käteen menojen jälkeen. Mikäli asiakkaan kuukausittaiset tulot eivät asumistuesta ja hoitotuesta huolimatta riitä välttämättömiin menoihin, on asiakkaalla mahdollisuus hakea alennusta asiakasmaksuihin. Alennuksen hakemiseksi asiakkaan tai asioidenhoitajan on toimitettava tositteet kuukausittaisista nettotuloista ja menoista ikäihmisten palveluiden sosiaalityöntekijälle. Mikäli asiakkaalla on puoliso, huomioidaan laskelmassa molempien puolisoitten nettotulot ja välttämättömät menot. Molempien puolisoitten tulo- ja menotietojen pyytäminen perustuu avioliittolakiin, jonka perusteella aviopuolisoilla on elatusvelvollisuus toisiaan kohtaan.

Menotietojen osalta on tärkeää toimittaa tiedot asumiskustannuksista sekä säännöllisistä terveydenhuolto- ja lääkemenoista. Lisäksi alennusta haettaessa on toimitettava tiedot säästöistä. Entisen vakinaisen asunnon menot voidaan ottaa huomioon maksuvaralaskelmassa menona ainoastaan silloin, kun asiakkaan kotiutuminen näyttää vielä mahdolliselta tai se on asiakkaan tai hänen puolisonsa taloudellisen tilanteen vuoksi perusteltua. Asunnon ylläpitokulut huomioidaan enintään kuudelta (6) kuukaudelta.

Asiakasmaksun alennusta ei voida myöntää, mikäli tehostetussa palveluasumisessa asuvan asiakkaan varallisuuden arvo (esim. talletukset, asunto-osake) ylittää 3000 euroa (pariskunnilla 6000 euroa). Vaikeasti realisoitavissa olevan omaisuuden (esim. asunto-osake, jossa on useampia omistajia) huomioiminen omaisuutena harkitaan tapauskohtaisesti.

Maksualennuslaskelma perustuu niin sanottuun kohtuullistettuun toimeentulotukilaskelmaan ja tulot huomioidaan nettotuloina. Laskelmassa huomioidaan vuokra todellisena sekä ateriat 14 €/vrk (2021). Lisäksi menoiksi hyväksytään vähäistä suuremmat terveydenhuolto- ja lääkkemenot (vain lääkärin määräämät lääkkeet) sekä pyykkikulut, elleivät ne sisälly palvelumaksuun. Kohtuullistetun laskelman mukaan välttämättömien kuukausimenojen jälkeen asiakkaalle täytyy

jäädä käyttörahaa vähintään 51 % toimeentulotuen perusosasta, sillä ateriamenot huomioidaan todellisina. Käyttörahan määrää voidaan alentaa, mikäli palvelumaksuun sisältyy toimeentulotuen perusosassa huomioitavia menoja (esimerkiksi henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot). Perusosa vuonna 2021 on yhden hengen taloudessa 504,06 euroa/kk.

Laskelman kautta selviää asiakkaan maksuvara. Jos maksuvara ei riitä tehostetun palveluasumisen asiakasmaksuun, voidaan maksua alentaa. Tällöin maksu määräytyy maksuvaran perusteella. Asiaksmaksu voi olla enintään maksuvaran suuruinen.

Tämän ohjeistuksen liitteessä kaksi on esimerkki maksuvaralaskelmasta tehostetussa palveluasumisessa asuvalle.

Lisätietoja voi kysyä:

Sosiaalityöntekijä Kati Kauppo
p. 040 8443 990 (ma-pe klo 9-10),
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi
Nokianvaltatie 25 F, 37100 Nokia

Ympäri vuorokautiseen hoivaan ja asiakasmaksuihin liittyvät lait ja asetukset:

Sosiaalihuoltolaki

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

Laki toimeentulotuesta

LIITE 1

PALVELUKUVAUS

Palveluntarvitsijat ovat fyysisen ja/tai psyykkisen toimintakykynsä alentumisen vuoksi hoivaa ja hoitoa tarvitsevia ikäihmisiä.

Palvelujen järjestämiseksi tulee olla riittävä, ammattitaitoinen ja asiakkaiden hoitotarpeen mukainen henkilökunta. Henkilöstöllä tulee olla esimerkiksi vanhustyöhön soveltuva koulutus ja tarvittavaa erityisosaamista. Palvelu tulee järjestää yksikössä, joka on erikoistunut nimenomaan ikäihmisten palveluasumisen tuottamiseen. Henkilöstöllä tulee olla riittävästi koulutusta ikääntyneiden sairauksista, ikääntymisen vaikutuksista toimintakykyyn sekä kuntouttavista ja toimintakykyä ylläpitävistä työtavoista.

Asiakkaat tarvitsevat toimintakykynsä alentumisen vuoksi ympärivuorokautisesti hoivaa, hoitoa, huolenpitoa ja ohjausta. Hoivan tarve vaihtelee asiakkaiden yksilöllisen tarpeen mukaan. Huomattavalla osalla asiakkaista on keskivaikkea tai vaikea muistisairaus.

Hoitotyöhön laskettavan henkilökunnan mitoituksen yksikössä tulee olla vähintään 0,6 (vuonna 2021). Lisäksi tulee olla käytössä riittävä määrä muuta henkilöstöä välillisiin tehtäviin (tukityöt). Välilliset työtehtävät voidaan järjestää palveluntuottajan omana toimintana tai ostopalveluna alihankkijalta.

Ostopalveluna tuotettavissa tehostetun palveluasumisen palveluissa tulee palveluntuottajan oma-aloitteisesti ilmoittaa olennaisista muutoksista toiminnassaan. Myös asukkaiden voinnissa tapahtuvista merkittävistä muutoksista on viipymättä ilmoitettava kunnan nimeämälle yhdyshenkilölle.

Asuminen tehostetussa palveluasumisessa sisältää seuraavat palvelut:

1) Asuminen

Asiakkaalla tulee olla käytössä oma asianmukainen huone sekä wc-/pesutila, jossa on huomioitu esteettömyys ja turvallisuus. Asiakkaan niin halutessa, tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää asuminen kahden hengen huoneessa (esimerkiksi puoliset). Asiakkaan oma huone tulee olla tarvittaessa lukittavissa. Henkilökunnalla tulee olla nopea pääsy lukittuun huoneeseen vaaratilanteessa.

Toimintayksikön yhteistilat ovat kodikkaat, rauhalliset ja viihtyisät ja myös niissä on huomioitu esteettömyys- ja turvallisuusnäkökulmat. Asumiseen kuuluu asukashuoneen peruskalustus, ellei asiakas halua kalustaa ja sisustaa

huonettaan omilla tavaroillaan. Perusvarustukseen kuuluu vähintään sänky (sisältäen patja, peitto ja tyynty), vaatekaappi ja yleisvalaisin.

Ulko-ovissa on asukkaan poistumisen ilmaiseva kulunvalvonta- ja hälytysjärjestelmä tai turvallisen liikkumisen takaava lukitusjärjestelmä. Palvelukodin piha-alue on turvallisesti aidattu ja kulkureiteillä on helppo liikkua kaikkina vuodenaikoina. Asiakkailla tulee tarpeen mukaan olla käytössä hälytysjärjestelmä (esimerkiksi hälytyspainike, turvaranneke, puhelimen yhteydessä oleva hälytysmahdollisuus).

2) Päivittäisissä toiminnoissa tarvittava apu

Asiakkaan hoidossa toteutetaan kuntouttavaa työtapaa. Asiakas saa palvelu- ja hoitosuunnitelmansa mukaisen riittävän, ympärivuorokautisen hoivan, hoidon, ohjauksen ja palvelut ammattitaitoiselta henkilöstöltä. Asiakas voi asua omassa kodissaan elämänsä loppuun asti, ellei hänen hoitotarpeensa edellytä sairaalahoitoon siirtymistä. Toimintayksikkö pystyy myös järjestämään asiakkaalle saattohoidon yksikössään.

Hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa sekä siivouksessa ja hygienian hoidossa tulee huomioida antibiooteille vastustuskykyiset bakteerit ja niihin liittyvät erityisvaatimukset, mikäli yksikössä hoidetaan tällaisia henkilöitä.

Palvelukodissa järjestetään asiakkaille erilaista ryhmä- ja harrastetoimintaa, johon asiakas voi halutessaan ja mieltymystensä mukaan osallistua. Asiakkaalla on lisäksi mahdollisuus harrastaa liikuntaa ja ulkoilla kaikkina vuodenaikoina. Palveluntuottaja on velvollinen järjestämään asiakkaan kustantamat lähiasiointiin sekä harraste- ja viriketoimintaan liittyvät kuljetukset.

Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavaan apuun sisältyy:

- syöminen ja ravitseminen
- henkilökohtainen hygienia ja suunhoito (mukaan lukien sauna vähintään kerran viikossa asiakkaan niin halutessa)
- pukeutuminen ja riisuminen
- seurustelu, harrastetoiminta ja ulkoilu
- liikkuminen
- yksityisyys, lepo ja uni
- asiakkaan osallisuuden tukeminen
- omais- ja läheisverkoston ylläpitäminen
- hoitosänky ja yleisimmät päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat apuvälineet (esimerkiksi nostolaite, WC-/suihkutuolit, tukikaiteet, wc-korotimet, yhteiskäytössä olevat rollaattorit ja pyörätuolit)

3) Ravitsemus

Asiakkaiden ravinnonsaannin tulee olla heidän energiatarpeeseensa nähden oikea ja riittävä ja heille tarjotaan yleisten ravitsemussuositusten mukaiset ateriat sisältäen vähintään aamiaisen, lounaan, iltapäiväkahvin/välipalan, päivällisen ja iltapalan viikoittaisen vaihtelevan ruokalistan mukaisesti.

Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus saada tarvittaessa välipalaa myös yöaikaan. Aamupäivän välipala kuuluu energiatiheää ruokavaliota noudattaville. Asiakas saa tarvitsemansa erityisruokavalion ilman lisäkustannuksia. Lisäksi tulee huolehtia asiakkaiden tarpeenmukaisesta ja riittävästä nesteen saannista. Ruokalista laaditaan etukäteen ja sen tulee olla asiakkaiden ja omaisten nähtävänä. Yöpaasto (iltapalan ja aamiaisen välinen aika) ei saa kestää yli 11 tuntia. Asiakkaiden painoa seurataan säännöllisesti (vähintään kolmen kuukauden välein).

4) Perussairaanhoido

Asiakkaan tulee saada ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön tuottama perussairaanhoido tarpeensa mukaisesti. Asiakkaan terveydentilaa seurataan ja arvioidaan ja asiakkaat käyvät säännöllisesti (vähintään kerran vuodessa) lääkäritarkastuksessa, jossa tarkastetaan myös asukkaan lääkitys.

Palvelukodissa tulee olla laadittuna asianmukainen ja ajantasainen lääkehoitosuunnitelma.

Asiakkaan sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään tavallisesti asiakkaan kotikunnan sosiaali- ja terveystoimessa, ellei toisin sovita. Terveyspalvelut voidaan järjestää myös palveluyksikön sijaintikunnassa, mikäli asiakas on valinnut tämän kunnan terveyskeskuksen (Terveystoimintalaki § 48). Lääkäripalveluista peritään kunnan määrittämät maksut samalla tavalla kuin muilta kotona asuvilta ikäihmisiltä.

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan haavahoito-, diabetes- ja avannetarvikkeiden sekä vaippojen ynnä muiden maksutta jaettavien hoitotarvikkeiden tarpeen arvioinnista ja tarvikkeiden toimittamisesta asiakkaille tilaajakunnan päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Maksuttomien hoitotarvikkeiden myöntämisestä päättää se kunta, joka vastaa asiakkaan terveyspalveluista.

Palveluntuottajan itse tuottamaan perussairaanhoidoon sisältyy:

- Lääkityksestä huolehtiminen (turvallinen säilytys, jako, valvonta ja vaikutusten seuranta)
- ihon ja erityistoimintojen hoito (mukaan lukien pitkäaikaishaavojen tavanomainen hoito, laboratorionäytteiden otto ja näytteiden kuljetus analysoitaviksi)

- asiakkaan päivittäinen terveydentilan seuranta ja asianmukainen
- toiminta tilan muuttuessa
huolehtia, että lääkärin suorittama terveydentilan ja lääkityksen tarkistaminen toteutetaan annettujen ohjeistusten mukaisesti (vähintään kerran vuodessa välein) ja aina tarvittaessa
- pitkäaikaissairauksien säännölliseen hoitoon kuuluvat toimenpiteet (esimerkiksi insuliinipistokset, verensokerimittaukset)
- asiakkaiden yhteiskäytössä olevat hoito- ja kulutustarvikkeet (esimerkiksi pesulaput, ruokalaput, perushoitovoiteet, perushygieniatuotteet)
- terveydentilan seurantaan tarvittavat välineet (esimerkiksi verenpainemittari, stetoskooppi, verensokerimittari, vaaka).

Henkilökunnan suojaamiseen ja työturvallisuuteen liittyvien suoja-/apuvälineiden (mm. suojakäsineet, käsidesinfektioaineet, suojaesiliinat) kustannuksista vastaa palveluntuottaja.

Palveluntuottajan velvollisuus on järjestää asiakkaan sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käyttämisen vaatimat kuljetukset.

5) Asiakkaan kokonaistilanne

Asiakkaan hoito perustuu aina ajantasaiseen palvelu- ja hoitosuunnitelmaan, joka tarkastetaan säännöllisesti vähintään puolen vuoden välein ja aina tarvittaessa. Asiakkaan hoitotahto ja kanta käytettävissä oleviin hoitoihin selvitetään yhteistyössä asiakkaan ja omaisen kanssa. Tahdon ilmaisu dokumentoidaan.

Toimintayksikössä arvioidaan säännöllisesti asiakkaiden toimintakykyä, hyvinvointia ja turvallisuutta sekä hoidon ja hoivan tarvetta ja tavoitteita. Asiakkaan toimintakyvyn arviointiin käytetään tarvittaessa toimintakykytestejä (esimerkiksi RAI, MMSE).

Asiakasta avustetaan tarvittaessa raha-asioiden hoidossa. Raha-asioiden hoidosta vastaa asiakas itse tai hänen valtuuttamansa henkilö/edunvalvoja. Palveluntuottajan tulee sopia asiakkaan tai hänen edustajansa kanssa menettelytavoista, joilla asiakkaan raha-asioita hoidetaan. Tarvittaessa asiakasta avustetaan edunvalvojan hankinnassa ja kerrotaan myös mahdollisuudesta tehdä edunvalvontavaltuutus (laki edunvalvontavaltuutuksesta 648/2007).

Palveluntuottaja huolehtii yhdessä asiakkaan asioidenhoitajan kanssa siitä, että asiakas saa hänelle kuuluvat julkiset etuudet (esimerkiksi KELA) ja asiakasta avustetaan myös tarvittavien erilaisten lomakkeiden täyttämässä (esimerkiksi veroilmoitus).

6) Siivous- ja vaatehuolto

Palvelukodissa tulee olla kirjallinen siivoussuunnitelma, jossa on määritelty puhtaustaso, vastuu, tehtävät ja siivousaikataulu. Siivouksesta huolehtivalla henkilökunnalla tulee olla riittävä osaaminen. Siivouksen jälkeen tiloissa tulee olla hyvä yleisjärjestys ja siisteystaso sekä pölyttömät ja tahrattomat pinnat. Saniteettitiloissa tulee olla hyvä järjestys ja puhtaat sekä hygieeniset pinnat. Kalusteiden, ikkunoiden, seinäpintojen, ylätasojen ja valaisimien tulee olla pölyttömät ja puhtaat. Palvelu yksikössä sisältää asiakkaiden liinavaatehuollon ja tavanomaisen vaatehuollon.

Tehostetun palveluasumisen palveluihin ei sisälly:

- henkilökohtaiset kestokulutushyödykkeet, kuten vaatteet, henkilökohtaiset apuvälineet (pois lukien yleisimmät päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat apuvälineet, katso palvelukuvauksen kohta 4. Perussairaanhoido), hammasproteesit ja silmälasit
- lääkkeet
- tavanomaiseen kotona asumiseen kuuluvat palvelut, kuten parturi, jalkojenhoito, henkilökohtainen fysioterapia, lääkärin ja hammaslääkärin vastaanotot, asiointimatkakulut, palvelukodin ulkopuolinen harrastetoiminta (esimerkiksi elokuva- ja teatterikäynnit)

LIITE 2

Esimerkki maksuvaralaskelmasta tehostetussa palveluasumisessa asuvalle

- Esimerkki on laskettu yksin asuvalle henkilölle
- Esimerkkilaskelmassa brutto- ja nettotuloina on käytetty samoja lukuja
- Perusosa tehostetussa palveluasumisessa on 51% toimeentulotuen perusosasta eli 257,07 €/kk (2021)

Tulot:

Ylin hoitotuki	329,27
Kansaneläke	830,83
Asumistuki	419,49
YHTEENSÄ	1579,14

Menot:

Perusosa	257,07
Vuokra	567,00
Reseptilääkkeet *)	48,32
Ateriamaksu	427
YHTEENSÄ ilman asiakasmaksua	1299,39

*) Vuosiomavastuu 579,78 €/ 12 kk

- Esimerkkilaskelmassa Nokian kaupungin perimä tulojen mukainen asiakasmaksu määräytyy hoitotuen, kansaneläkkeen ja takuueläkkeen bruttosummasta:

$$[(329,27\text{€} + 830,83\text{€}) - 588\text{€}] \times 0,35 = 200,24 \text{ €/kk}$$
- Maksuvaraa laskettaessa tuloksi huomioidaan lisäksi asumistuki 419,49 €/kk
- 1579,14 € (nettotulot) - 1499,63€ (asiakasmaksu 200,24 € + muut menot 1299,39 €)
- **MAKSUVARA 79,51 €/kk**